

EL MONUMENT

(2a part)

“La historia es siempre una fantasía sin base científica, y cuando se pretende levantar un tinglado invulnerable y colocar sobre él una consecuencia, se corre el peligro de que un dato cambie y se venga abajo toda la armazón histórica.”

Pío Baroja

“La llibertat de la fantasia no és cap fugida a la irrealitat, és creació i gosadia”

Eugène Ionesco

Miro de calmar el seu ànim exaltat dient: “Des del 1500 han passat moltes coses i, algunes vegades, la història ha estat manipulada. T’ho dic per experiència. Hi haurà coses que no t’agradaran gens. Algun dia se sabrà tota la veritat; ja hi ha un grup de recerca històrica que ha iniciat una investigació sobre aquest tema”. Uf! Sembla que aquestes raons l’han apaivagat una mica.

Per sort, obviant un parell de gravats que em sembla l’haurien disgustat encara més, passem ràpidament a admirar el segon cos del monument: un octògon de més de 10 metres d’alçada. Espero que les figures que es representen en els contraforts siguin del seu grat.

En uns hi ha les estàtues de quatre matrones assegudes que porten escuts i emblemes que representen els quatre regnes: Castella, Lleó, Catalunya i Aragó. Al costat de la cara principal s’hi situa la que representa Catalunya. A la part superior de cadascuna hi ha una caravel·la i dos grifs que sostenen els escuts corresponents”. Aquesta part li sembla perfecte.

“Aquí, en els altres contraforts, hi veuràs quatre escultures que representen personatges que van estar relacionats amb el Descobriment i amb la teva persona.” La visió de la primera figura, la de Lluís de Santàngel l’emociona de tal manera que si tingués ulls i llàgrimes ploraria d’alegria. “Aquest sí que era un bon amic –explica- Per mala sort hem anat a parar als confins més allunyats del Cel i no ens veiem gairebé mai; fa més de tres-cents anys que no ens trobem. Quan torni, quedarem. Estarà molt cofoi quan sàpiga que no l’han oblidat”.

Li transmeto el que hi ha escrit sobre aquest personatge contemporani seu i se sent feliç recordant-lo. Lluís de Santàngel fou precisament qui va finançar el seu primer viatge. Va ser un cortesà de Ferran el Catòlic, d’origen jueu. Nomenat “escrivà de ració” l’any 1481. La seva funció, com a financer, era la de deixar diners al Monarca que després li serien retornats a càrrec amb diverses rendes. El Rei, en recompensa als seus serveis, li atorgà un privilegi excepcional: l’estatut de “netedat de sang” pel qual, ni ell ni els seus descendents, podrien ser portats davant el Sant Ofici. Eren temps dolents per als jueus, però amb aquell privilegi reial, en Torquemada i la seva trepa no s’hi van poder ni acostar.

Amb prudència, llegeixo textualment el que diu el Gooel sobre Santàngel, en el que fa referència a Colom, no fos cas que la transcripció que jo faci no sigui prou acurada i es torni a enfadar. “L’any 1486 Santàngel va conèixer Colom i es convertí en el seu protector. Va ser capaç de convèncer als Reis Catòlics perquè acceptessin les pretensions del futur almirall a les Capitulacions de Santa Fe. Colom el tenia en gran estima i el va escriure durant el viatge de retorn de la primera expedició. Es conserva l’edició en castellà, però se sap que hi havia una edició en català per una anotació de Ferran Colom, fill de l’Almirall, a l’índex de les obres de la Biblioteca Colombina on registra la carta i afegeix que estava escrita en català”.

A partir d’aquí Colom critiqueja de mala manera. “Desastrats, més que desastrats...”- sento que remuga. Sense fer-ne massa cas, passo a la següent figura que representa a Jaume Ferrer de Blanes ensenyant a Colom quan era nano.

Aquesta escultura li sembla correcta a nivell artístic, però diu que això que han fet de posar-los com si Ferrer de Blanes hagués estat el seu mestre és totalment fals. “Ja m’hauria agradat –comenta- perquè era expert navegant, cartògraf i mercader, però la nostra relació va tenir un altre caire. Jaume Ferrer era de Blanes i, per raons polítiques que ara no fan al cas, va haver d’anar a viure a Nàpols. Ocupà diversos càrrecs a la cort de Ferran I de Nàpols i de la seva muller, Joana d’Aragó, germana de Ferran el Catòlic. En tornar a Catalunya, l’any 1480, va continuar mantenint relacions comercials amb aquest regne. Fou joier i un reconegut lapidari*. El fet de ser negociant de pedres precioses de la Reina li permeté viatjar per tot el Mediterrani. Pels seus coneixements en cartografia fou requerit pels Reis Catòlics per participar en les discussions sobre el Tractat de Tordesillas. Fou a la tornada del meu primer viatge que el vaig conèixer. Em va escriure, a petició de la reina Isabel, donant-me instruccions i allixonant-me sobre on podia trobar or i pedres precioses. Un home savi del qual en guardo un bon record. Ara bé, Ferrer ensenyant a un Colom petit? En aquest monument se les inventen que és un gust”.

**Lapidari- Es coneixien amb aquest nom les persones que tenien per ofici tallar polir i gravar pedres i gemmes, així com les obres medievals que descriuen les pedres precioses i les seves virtuts guaridores o sobrenaturals.*

Quan comença a mirar la següent escultura i li dic que es tracta de Pere Bertran de Marguerit ja es comença a enfaristoliar de nou. “Aquest home al meu monument?- rondina- Sí, sí... va ser el cap militar de l’expedició en el meu segon viatge; un amic dels Reis, no meu. El vaig nomenar governador de la Fortalesa de Sant Tomàs a l’Hispaniola i no vulguis saber com m’ho va agrair. Mira’t l’escultura! L’home que la va fer devia conèixer la seva forma de ser i així ho va reflectir. Veus el seu posat altiu i l’actitud atemorida de l’indi agenollat? Així era ell. Va abusar dels indígenes i, a mi, em va traïr. Mentre jo era a Cuba, va tornar a Espanya i em va bescantar davant els Monarques.

Fixa’t en el grup escultòric del costat que, com puc reconèixer perfectament, representa a Fra Bernat Boïl. Aquest Pare també va venir amb mi en el segon viatge; veus quina diferència? L’indi, està als seus peus en actitud de veneració i ell l’acull posant-li la mà al cap. Va ser Vicari Apostòlic de les Índies occidentals i el primer, no amerindi, que va aprendre la seva llengua. Va escriure un llibre en el que donava molta informació sobre la cultura dels “Taino”. Els nadius li tenien molta confiança i li explicaven les seves creences i tradicions. Aquest sí que era bon home.

Torna a mirar en Marguerit i exclama:

- M’estic angunieyant. Aquesta mala passada no me l’esperava.

Penso que hauré de tancar la connexió. No li retransmetré més informació perquè no sé què és el que el satisfà i què carat l’enujja.

El noto nerviós i esgotat i li recomano faci una pausa. “Hauries de fer un recés, això no és el Cel i el teu esperit, ara acostumat a la serenitat de la Cort celestial, està pertorbat. Durant unes hores, sobretot quan la foscor tot ho envolta, els guanyadors del “Premi Retorn” que he custodiat fins ara, s’han pres un respir. S’han enlairat i han descansat. Pots acostar-te a la constel·lació que més et plagui i reflexionar envoltat d’estrelles”.

Fent cas a les meves advertències s’embolcalla en un núvol encara irisat pel sol ponent i es perd firmament enllà.

Veig clarament que s'han tergiversat dades sobre en Colom i decideixo investigar.

M'he desconnectat per poder-me concentrar en les meves indagacions. La inquietud d'aquest esperit intrèpid i agosarat m'afecta de tal manera que, unit espiritualment a ell, no puc navegar pel Gooceel amb calma. Durant unes hores deixaré que els nostres pensaments flueixin lliurement, cadascun per la seva banda.

Mare de Déu el que acabo d'esbrinar! Torno a llegir l'article més atentament i miro les imatges que acompanyen el text. Tot i ser tan sols una hipòtesi, una mera suposició, em sembla que és vital per a comprendre certes coses. Potser ja no sóc objectiu i malpenso de tot. Diria que els artistes que van dissenyar el monument van deixar un missatge ocult, un enigma per desxifrar, un toc d'atenció. Em connecto de nou. Tinc ganes de parlar amb en Colom per explicar-li les sospites que m'han suscitat certes informacions. Restableixo el contacte sensorial i auditiu.

“Cristòfol, Cristòfol... -repeteixo baixet perquè es deixondevi poc a poc, sense que tingui cap ensurt-. “Em sents? Em sents? Estic tan intrigat... Tinc unes dades que m'han sorprès i que em fan pensar que tens raó: Les coses que es donen per certes en aquest monument poden ser pures fal·làcies.”

Es desvetlla de cop i sento que la seva presència s'acosta com una ventada. “Calma, placidesa, serenor...” li xiuxiuejo com una lletania per apaivagar el seu ànim. Està esverat. Vol saber, vol actuar... Aquest ésser és un argent viu! Li proposo que parlem pacíficament. Abans de baixar cap a terra per continuar admirant i estudiant el monument vull saber si, posat al corrent de les noves dades, ell arriba a la mateixa conclusió que jo. Iniciem un instructiu diàleg :

- Cristòfol, t'has fixat en unes figures alades que sostenen l'esfera coronada que hi ha al capdamunt de la columna, just als peus de la teva estàtua?

- Vols dir uns àngels amb les ales esteses? Encara no hi he arribat a aquest tram. Només els he vist de passada i he pensat que semblaven els nostres querubins quan, per a les grans celebracions, es posen les ales més vistoses que tenen.

- Ai Cristòfol, això és el que creia jo, però són “Famas” i ara escolta el que explica el Goozel d’aquests angelets que de celestials no en tenen res:

“La deessa romana Fama, en la mitologia grega anomenada també Feme o bé Osa, s’encarregava d’estendre rumors i fets dels homes sense importar-li si eren certs o no, justos, injustos, positius o bé negatius. Aquesta deessa no era ben rebuda en la tranquil·litat del cel i, com que tampoc es tractava d’una criatura infernal, habitava entre els núvols provocant desordres i malentesos entre els mortals.

Era una criatura alada d’increïble rapidesa en complir les seves missions. A pesar dels problemes que causava, gran part de la població la desitjava ja que donava un matís d’immortalitat a fets i persones repetint successos, esdeveniments i incidents, certs o no, que finalment eren acceptats com a veritables, fins i tot per aquells que en un principi eren reticents i no s’acabaven de creure els seus relats. Tenien un ull darrere de cada ploma i una llengua per cada ull que repetia sense parar tot allò que aprenia.”

- Després de sentir això, què penses estimat Cristòfol?

- Estic esmaperdut. Crec que el que va dissenyar l’obra, en Buïgas, o bé en Francesc Font que va fer l’esbós de les figures alades, emprant aquestes deesses, va pretendre deixar un missatge ocult per a la posteritat. Els grans artistes de tots els temps i de totes les cultures s’han valgut de signes i de símbols secrets que han ajudat a desentranyar misteris que en aquell moment no podien desvelar... Què pot voler dir que la meva figura estigui col·locada sobre quatre “Famas” si aquestes, com bé m’expliques, eren les encarregades d’estendre rumors sense fonament verídic? El missatge és diàfan, sembla que el vegi escrit: *Les Fames van fent el rum-rum i escampen notícies sense verificar. No tot el que aquí està representat, no tot el que s’explica del personatge que aquestes deesses entronitzem, és cert.* Això és el que penso ens han volgut deixar palès, malgrat sigui en una forma poc explícita. Segur que no podien dir la veritat!

Ja podem baixar ràpidament, ara em miraré les coses amb més calma. El que no puc entendre és el perquè han tergiversat les dades. Hem d’esbrinar les causes que han fet que es capgirés la meva història. Si ho aconseguim potser arribarem al fons de la

qüestió i entendrem tot aquest embull. Em sembla que se'ns ha girat molta feina. Ara, estimat William, voldria que contestessis la pregunta que et faré, amb tota la sinceritat. Tu que eres anglès i un dels més cèlebres escriptors del teu temps i has tingut l'oportunitat d'arribar-te a la teva terra, t'has trobat amb res semblant?

- Si ho sabessis... No he hagut d'acompanyar mai cap anglès, però m'han arribat noves a través de tercers. Francis Bacon, que va ser guanyador del "Premi Retorn" fa una pila d'anys - jo encara no exercia de corresponsal - va tornar fet pols. Em va venir a trobar tot just arribat de La Terra i m'explicà que potser algú-desconeixedor de les polítiques celestials- pretenia enemistar-nos. Li van referir una sèrie de notícies – veritables enganyifes- en les que afirmaven que algunes de les meves obres les havia escrit ell. Va ser molt taxatiu: "William, tu vas morir el 1616 i jo el 1626. No vull que pensis que durant aquests deu anys en els que tu ja volaves recobert de gràcia, et vaig trair aparroquiant-me dels teus escrits. No sé què pretenen, però vull que sàpigues – ara no puc mentir, encara que volgués – que jo tenia prou feina amb la meva filosofia i que admirava les teves obres teatrals i la teva poesia." Ja ho veus Cristòfol "en todas partes cuecen habas". Ai els humans... Baixem cap a Barcelona?

- Saps què et dic, que ja pots avisar Sant Pere. Vull tornar al Cel avui mateix. Espero que aquests historiadors i periodistes que s'han adonat que en la meva història hi ha gat amagat, descobreixin la veritat i la facin pública.

Què et sembla, amic William, com que he estat tan poc temps a La Terra potser els de la CCSA "comissió celestial de sorteigs i apostes", m'ho podran canviar i encara seré a temps de fer el viatge a La Lluna. Seria fantàstic!